

LÖÖPPI

1 / 2026 · HELSINGIN SEUDUN JOURNALISTIT

IRTI ALGO- RITMEISTA

*Pontus Purokuru on löytänyt
Substackista julkaisukanavan,
jossa työ tuntuu mielekkäältä.*

LEHDESTÄ LÖYTYVÄT MYÖS VUOSIKOKOUSHMATERIAALIT

Vastaava päätoimittaja

Heta Saxell
puh. 040 631 8730
heta.saxell@gmail.com

Tuottaja

Annamari Typpö
puh. 050 387 4005
annamari.typpo@gmail.com

Graafikko

Outi Kainiemi

Muu julkaisuryhmä

Satu Björn
Pekka Holmström
Ilmo Ilkka
Katriina Lundelin
Antti Mannermaa
Hanna Raijas-Turva

Kannen kuva

Pekka Holmström

Helsingin Seudun Journalistit

Puheenjohtaja

Heta Saxell

HSJ:n toimisto

Kaisaniemenkatu 1 BA 7. krs.
00100 Helsinki

Toiminnanjohtaja

Johanna Sillanpää

Hallintopäällikkö

Jaana Virtanen

Koulutuskoordinaattori

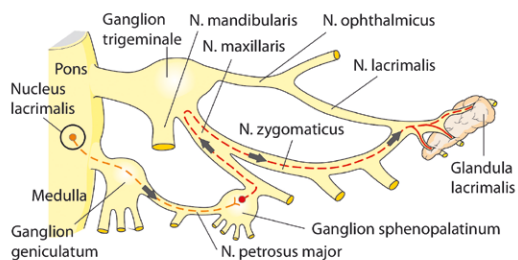
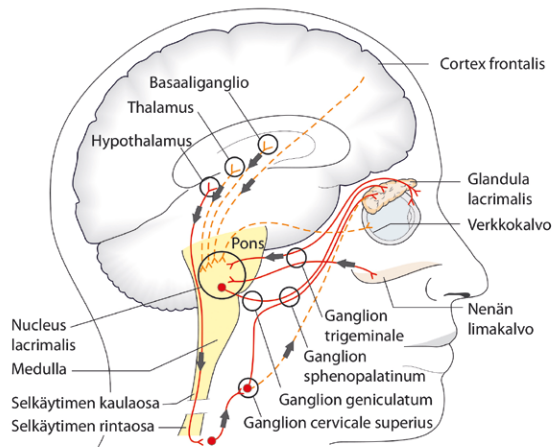
Laura Vuoma

Painopaikka

Grano

ISSN-L 1455-0032

HSJ TIEDOTTAA TILAISUUKSISTA
SÄHKÖPOSTILLA. VARMISTA,
ETTÄ MEILLÄ ON TOIMIVA
SÄHKÖPOSTIOSITTEESI.

Hyvä tietokuva on ymmärrettävissä mahdollisimman vähäisellä tekstimäärällä, sanoo kuvittaja Sole Lätti, joka tekee tieteestä ja tiedosta selkeästi ymmärrettäviä kuvia ja infografiikkaa.

3 PÄÄKIRJOITUS

4 Uusille urille

9 Sananvapauden rajoilla

12 KOLUMNI Onko lehdistä tulossa kierrätyskeskuksia?

14 Tiedekuvittaja tekee yksinkertaista ja kaunista

18 KÄÄNNEKOHTA Vastuun kantaminen kiinnostaa

19 Kutsu HSJ:n vuosikokoukseen

20 Esityslista

21 Vuosikertomus 2025

28 Toimintasuunnitelma 2026

30 Budjetti 2026

31 Tuloslaskelma ja tase

32 Huopaaja

Tehostammeko itsemme tarpeettomiksi?

TEKOÄLY on tullut nopeasti osaksi monen työpäivää. Joissain ammateissa ja työtehtävissä sitä käytetään meidänkin aloillamme jo päivittäin. Mikä jää ihmisen rooliksi, jos tekoäly kirjoittaa tiedotteemme, laatii ja lukee uutisemme, ideoi romaanimme ja tekee oppikirjoihimme tehtävät? Mikä on aidon valokuvan, videon tai piirroskuvan tulevaisuus, jos ”ihan riittävää laatua” saadaan näennäisen edullisesti koneen tekemänä?

Uhkakuvia on helppo keksiä etenkin luovilla aloilla, jollaisiksi journalismin, viestinnän, kustantamisen ja visuaalisen alan miellän. Näillä aloilla ihminen pohtii, etsii, kirjoittaa, kuvaa, piirtää, muokkaa, ajattelee ja tuottaa toisille ihmisille tarkoin suunniteltua ja mietittyä sisältöä erilaisiin tarpeisiin, niin viihtymiseen ja oppimiseen kuin tiedon saamiseenkin. Mikä olisikaan ihmiselle tyyppisempää toimintaa?

Humanistina ja historiantutkijan koulutuksen saaneena huomaan itse suhtautuvani tekoälyyn erittäin kriittisesti ja skeptisesti. Työelämä kuitenkin puskee kovaa päinvastaiseen suuntaan. Pitäisi innostua, kokeilla, oppia ja testata. Ja ennen kaikkea hyötyä. Ja tehostaa. Mutta kuka tästä kaikesta lopulta hyötyy? Onko se työntekijä, joka oppii tekemään työtään paremmin ja sujuvammin? Vai onko se työnantaja, joka saa tehostettua prosesseja ja sitä kautta vähennettyä

työntekijöitä tai alihankintaa? Esimerkki jälkimmäisestä löytyy jo meiltä Suomesta.

Työnantajien ja erilaisten kehityspäälliköiden suulla työntekijöitä kannustetaan tekoälyn käyttöön, jotta ”jäisi enemmän aikaa sille ydintyölle, johon keskittyä”. Mutta jos ydintyönsä mieltää tekstin editoinniksi, tiedotteiden kirjoittamiseksi tai vaikkapa infograafien suunnitteluksi ja tekoälyllä nämä kaikki saisi tehtyä ”tehokkaasti”, mihin sen käytössä olevan oletetun ajan sitten käyttää? Promptien kirjoittamiseen? Kun saman työn saisi tehtyä itsekin, omalla älyllään.

Tehostammeko itsemme tarpeettomiksi? Onko tulevaisuuden työelämä erilaisten agenttien ohjailua ja laadun tarkastamista? Onko älyllisen ponnistelun ja siitä saadun nautinnon aika ohi?

Vaikka vaikutan todennäköisesti pahaiselta luddiitilta kysymyksineni, kysyn niitä siitä huolimatta. Pystyn myös näkemään tekoälyn tuomia hyötyjä ja apuja moneenkin työtehtävään. On silti ensiarvoisen tärkeää kysyä, esittää kritiikkiä, tuoda oman työn ja alan näkemyksiä esiin, haastaa konsultti- ja insinööripuhetta. Ja kuunnella työntekijöitä ja sitä, miten he kokevat saavansa parhaan edun ja hyödyn omassa työssään näistä uusista työkaluista. Emme voi – tuskin edes haluamme – pysäyttää kehitystä, mutta sen suuntaan voimme kyllä vaikuttaa. ●

”Onko älyllisen ponnistelun aika ohi?”

UUSILLE URILLE

Substackin kaltaiset alustat tarjoavat toimittajille uudenlaisen tavan työskennellä, tienata ja tavoittaa uusia yleisöjä.

TEKSTI IIDA YLINEN KUVAT MIKA HORELLI,
PEKKA HOLMSTRÖM, AINO NIEMINEN

Reilu vuosi sitten vapaa toimittaja **Mika Horelli** kirjoitti tuttuun tapaansa Blogger-alustalla sijaitsevaan blogiinsa analyysinä kansainvälisestä politiikasta pohjoismaisesta perspektiivistä. Substackista hän ei ollut kuullutkaan.

– Substack lipui tietoisuuteeni, kun brittiläinen, Politicossa työskentelevä kollegani sanoi toimittajatapaamisessa, että Substack sopisi minulle paljon paremmin kuin Blogger. Ei algoritmiriippuvuutta, ei klikkiotsikkopaineita, oma sähköpostilista tilaajille, Horelli kertoo.

Pian Horelli alkoikin julkaista Substackissa *Nordic Ledger* -uutiskirjettä. Se keskittyy kolumnimaisiin pohdintoihin maailmanpolitiikasta, uudesta vallanjaosta, journalismin tulevaisuuden näkymistä ja teknologian arvaamattomasta noususta.

Vapaa toimittaja Mika Horelli on löytänyt oman nichensä – eräänlaisen markkinaraon ja sopukan – EU-aiheista ja Euroopasta. – Substackia olen lähtenyt tekemään pitkäjänteisellä otteella, hän sanoo.

Horellin varsinainen päätuote Substackissa on *EU Mediaviikko* -uutiskirje, johon hän koostaa uutiskatsauksia Euroopan politiikasta, EU-päätöksenteosta ja globaaleista teemoista. Tätä uutiskirjettä hän on tehnyt kesäkuusta 2025.

– Tämä on hyvin spesifi kanava ja tälle on oma tilauksensa. Suomessa on pieni porukka, jota Eurooppa todella kiinnostaa.

Brysselissä vuodesta 2017 asunut Horelli on seurannut jo pitkään eurooppalaista uutistarjontaa ja kuvailee sitä intohimon kohteekseen. Hän pohti, voisiko havainnoista jalostaa jotakin, mistä on hyötyä muillekin.

Horelli mieltää *EU Mediaviikon* palveluksi, jota hän tarjoaa tilaajilleen. Ideana on toimittaa lukijoille kooste siitä, mistä Euroopassa kirjoitetaan ja puhutaan.

Lähteinä Horelli käyttää lukuisia medioita, joutuessa muun muassa *Financial Times*, *Politico Europe*, *Le Monde*, *FAZ*, *Die Zeit*, *El País*, *Berlingske*, *The Guardian*, *New York Times*, Reuters, AP, Bloomberg, Euractiv ja EUobserver. Niitä hän hyödyntää siteeraus- ja referointikäytäntöjen puitteissa ja ohjaa lukijan linkityksin myös alkuperäislähteiden äärelle.

– Minulle on hyvin tärkeää, että kaikki käyttämäni medialähteet ovat sellaisia, jotka Suomessa kuuluisivat Julkisen sanan neuvostoon ja kantaisivat journalistisen vastuun sisällöistään. Tsekkaan hyvin tarkkaan, että mukaan ei pääse propagandakanavia.

EU Mediaviikon sähköpostiuutiskirje lähtee tällä hetkellä yli 10 000 tilaajalle, joista valtaosalla on maksuton tilaus. Lisäksi julkaisulla on Substackissa seuraajia, jotka näkevät *EU Mediaviikon* sisältöjä omassa syötteessään.

Horelli kertoo, että *EU Mediaviikon* yleisö koostuu erityisesti valtionhallinnossa sekä tutkimuksen ja politiikan parissa työskentelevistä suomalaisista.

EI ALGORITMI-RIIPPUVUUTTA, EI KLIKKI-OTSIKKOPAINAITA, OMA SÄHKÖ-POSTILISTA TILAAJILLE.

Maksuttomalla tilauksella saa osan sisällöstä. Maksullinen tilaus kattaa myös kasvavan arkiston.

Ansaintamielessä Substack-tekeminen on Horellin kohdalla vaatimatonta.

– Kyllä ne ovat puroja toistaiseksi. Toisaalta vapaan toimittajan tulot muodostuvat joka tapauksessa pienistä puroista. Viime vuonna *EU Mediaviikko* ehti tuottaa pari tuhatta euroa.

– Jos et ole entinen pääministeri tai **Paul Krugman**, tilaajamäärien kasvattaminen omalla maineella on erittäin hidasta ja hankalaa. Tällaisen palvelun tuottaminen on ihan eri maailma.

Teksteihin ja uutiskirjeisiin keskittyvä Substack on alusta, joka eroaa somen toimintalogiikasta.

– Substackissa en ole minkään sorttisten algoritmien armoilla. Kanava on suoraan minun ja lukijoideni välillä. Omistan itse yleisösuhteeni. Journalistille se on iso muutos verrattuna perinteisiin medioihin tai someen.

Horelli ei ole vielä myynyt tekstiensä sekaan yhtäkään mainosta, mutta on tietoinen mahdollisuudesta sommitella tekstin sekaan mainospaikkoja.

Hän arvioi, että Substack tukee työtilaisuuksien saamista vapaana toimittajana. Se on myös yksi alusta tulla löydettyksi ja kasvattaa asiantuntijaprofiilia.

Tekstintekijän kokeittio

Onko Substack kirjoittajalle kuin ensimmäisten tekstiversioiden verstaas? Kirjoittamisen peruskuntoharjoitus? Tai jonkinlainen kirjallisen kommunin tarjoava yhteisö?

Pontus Purokuru on toimittajataustainen kirjailija, podcastintekijä ja filosofian freelancer. Hänelle blogitekstien kirjoittaminen oli pitkään tapa ylläpitää perustekstintuotantoa. Blogissa tuli ehkä muotoiltua jokin raakaidea, jonka pohjalta syntyi myöhemmin lehtijuttu tai osa kokonaista kirjaa.

– Voisi ajatella, että nyt Substack toimii tähän tapaan. Siellä voi jakaa keskeneräisiä ideoita ja olla yhteydessä toisiin kirjoittajiin.

Somen kiihdytettyä blogien suosiota Purokuru oli alkanut kaivata alustaa, jossa voisi paneutua hitaaisiin teksteihin, kirjoittaa omaehtoisesti ja toisaalta julkaista nopeammin kuin lehdissä tai kirjamuodossa. Substackissa ei kuitenkaan toisteta somen kiihkeää, välittömään reagointiin yllyttävää tempoa.

Hän kirjoitti marraskuussa 2025 – missäpä muualla kuin Substackissa – että ”Substack on mielekkäintä julkista kirjoittamista mitä olen harrastanut tänä vuonna. Viidessä kuukaudessa on tullut 1200 tilaajaa. Tuntuu tärkeältä, että kirjoittamisella on jonkinlainen yleisö, joka ei ole algoritmista riippuvainen.”

Purokuru oli aloittanut Substackissa kesäkuussa 2025. Yhtenä kimmokkeena liittyä mukaan olivat niimekkäät englanninkieliset kirjailijat ja kirjoittajat.

Britti- ja jenkkipirjailijat laativat Substackiin esseitä ja taustoittavat omaa kirjoittamistaan.

Tilaaajia Purokurulla on tällä hetkellä noin 1500. Tilaaajamaksu on vapaaehtoinen, eli tekstit ovat luettavissa ilmaiseksi. Vain yksi pitempi on maksumuurin takana.

Tilausmaksu on alin mahdollinen eli 5 euroa kuukaudessa tai 50 euroa vuodessa.

– Maksavia tilaajia on tällä hetkellä 42, Purokuro sanoo.

Vuoden 2025 aikana tuloja kertyi ennen veroja noin 850 euroa. Substack ottaa tuloista 10 prosentin osuuden.

Purokuru on laskenut, että jos samantahtinen tulovirta kertyisi kokonaisen vuoden ajalta, olisi summa ennen veroja noin 2000 euroa.

– Ei se ole kovin iso toimeentulon palanen, jos ajattelee tehdyn työn määrää. Ei tällä voi korvata työtuloja, mutta se voi olla pieni lisä.

Pääasiallisen elantonsa Purokuru saa apurahoista ja kaunokirjallisuuden tekemisestä.

– Substack on hyvä tuotantoväline kirjoittaa kohti niitä kirjoja.

Substackissa Purokurua kiinnostaa myös autonomian tunne. Ennalta määriteltäviin lajityyppeihin ei tarvitse ripustautua, vaan voi julkaista novellin, uutiskommentaarin tai filosofisen esseen.

Viime vuonna kävi niinkin, että perinteinen media nosti kahdesti esille Purokurun Substackissa esittämiä kommentteja. Ensimmäinen koski vasemmistoveroa, josta *Kansan Uutiset* tilasi Purokurulta lopulta myös kirjoituksen. Toinen aihe oli kirjailijoiden toimeentulo, josta *Helsingin Sanomat* tilasi tekstin.

Substackin lisäksi Purokurulla on käytössä Patreon – amerikkalainen mesenaatti- ja tilausjärjestelmä – jonka kautta esimerkiksi podcastin tekijät voivat tarjota lisäjakojaan niistä erikseen maksaville.

Eriytyisiä juuri Substackiin liittyviä riskejä Purokuru ei tunnista, mutta toki netissä tai somessa omalla nimellään ja kasvoillaan esiintyvä on aina alttiina häirinnälle.

– Harvoin ihmisillä on ketään tukemassa, jos päätyy huonossa mielessä viraaliksi, eli tällainen yksinäisyys on riski, samoin ennakoimattomuus. Suurimasta osasta netissä julkaistusta ei seuraa mitään, mutta häiriköidyksi joutumisen mahdollisuus on aina olemassa.

Purokurun somesta tunnistama riski uupua itseasetettujen, liian kovien julkaisutahtitavoitteiden takia on läsnä myös Substackissa.

– Ihmiset päätyvät riistämään itseään, uupuvat, eikä heillä ole ketään sanomassa, että pitäisikö tätä organisoida jotenkin toisin. Miksi kaikki tämä itse-riisto? Tekemisen pitää tuntua omaehtoiselta, jotta se voi kestää.

– Substack toimii parhaiten kokeneemmille kirjoittajille, jotka ovat oppineet editoimaan tekstejään itse, toimittajataustainen kirjailija Pontus Purokuru sanoo.

MIKÄ SUBSTACK?

SUBSTACK on amerikkalainen uutiskirjepalvelu ja julkaisualusta, jossa on tarjolla maksullisia ja maksuttomia tekstejä. Substack on laajentanut teksteistä myös podcastien ja videoiden puolelle ja lisännyt alustalle Notes-välilehden, joka noudattaa enemmän perinteisen somen toimintalogiikkaa. Vuonna 2017 perustetun Substackin pääkonttori sijaitsee San Franciscossa. Laajalti tunnettuja kirjoittajia Substackissa ovat esimerkiksi **Paul Krugman**, **Anne Applebaum** ja **Nick Hornby**.

Muita uutiskirje- ja sisällönjakoalustoja ovat esimerkiksi Medium, Ghost ja Beehiv. ●

Yleisö- ja lukijasuhteen kintereillä

Vapaa toimittaja, Taideyliopiston tuntiopettaja ja kustantaja **Maria Säkö** sai vuoden 2026 alussa Koneen säätiön työskentelyapurahan, jonka yhtenä osana on Substackiin tai vastaavalle alustalle kirjoittaminen.

Hän tuli tietoiseksi Substackista noin vuosi sitten ja on sittemmin pohtinut, miten voisi kriitikkona hyödyntää alustaa luontevan yleisö- ja lukijasuhteen luomiseksi.

Yksi keino voisi olla avata kriitikon työtä läpinäkyvästi – mitä työ vaatii ja miten kriitikon vallankäyttö ja toisaalta vastuu vaikuttavat tapoihin tehdä työtä.

Substack-teksteissään hän aikoo tarkastella esittävän taiteen ekosysteemiä – miten se toimii, virtaako marginaali mainstreamiin ja miten se tapahtuu, entä millaisia vaikutuksia kulttuurialan leikkauksilla on.

Substackin avulla Säkö toivoo tavoittavansa entistä moninaisemman lukijakunnan. Hän aikoo kirjoittaa Substackiin lyhyemmin kerran viikossa ja ripotella vuoden varrelle myös kuusi esseetä. Ne hän aikoo panna maksullisiksi, koska kyse on pitemmälle kehittyistä, syventävistä ja kiteyttävistä, enemmän työaikaa vaativista teksteistä.

Säkölle kiinnostava ja innostava teatterialan tekijä, jonkinlainen esikuvakin, on kriitikko **Natasha Tripney**, joka kirjoittaa Substackissa kattavasti esityksistä eri puolilla Eurooppaa, esimerkiksi Balkanilla.

– Itsekin olen miettinyt, pitäisikö Substackissa olla englanninkielistä sisältöä, joka olisi kiinnostavaa myös Suomen rajojen ulkopuolella ja voisi tavoittaa lukijoita ympäri Eurooppaa. Tämä nyt on ihan suureellinen ajatus. Tai tulisiko Substackiini vaikka vierailijoiksi muita kirjoittajia ja kääntäisimme toinen toistemme juttuja.

SUBSTACKIN AVULLA SÄKÖ TOIVOO TAVOITAVANSA ENTISTÄ MONINAISEMMAN LUKIJAKUNNAN.

– Substackissa kiinnostaa se, että voi mennä heti suoraan asiaan, eikä lukijoita tarvitse houkutellessa mukaan tai keksiä kärkeä, jotka toimivat mahdollisimman suurelle lukijakunnalle, sanoo vapaa toimittaja Maria Säkö.

Useamman kirjoittajan voimin Substack-tiliä ylläpitävät Suomessa esimerkiksi toimittajat **Ronja Salmi**, **Tuija Siltamäki** ja **Adile Sevimli**. Heidän kirjallisuusaiheinen kulttuurimediansa nimeltä *Piiri* sai vuonna 2025 Helsingin Sanomain Säätiön Uutisraivaaja-kilpailussa 50 000 euron rahoituksen.

Säkö kaipaa kulttuurialalle lisää dialogia, debattia ja eri näkökulmia – ei sitä, kuka on oikeassa ja kuka väärässä.

Laajemmassa kuvassa hän pohtii, olisiko kirjoittajien ja kulttuurialan instituutioiden yhdessä syytä ylläpitää enemmän keskustelua taiteesta, koska he jakavat samat eurooppalaiset, liberaalit ja demokraattiset arvot.

Sitäkin Säkö pohtii, voisivatko Suomessa edelleen julkaistavat muutamat hyvät kulttuurilehdet saada jutuilleen enemmän näkyvyyttä ja lukijoita Substackissa ja olla siten näkyvämmän osa yhteiskunnallista keskustelua.

– Itsekin voisin teksteissäni viitata enemmän laadukkaasti tehtyihin juttuihin. ●

Toimittajilla on demokratian vahtikoirina erityinen vastuu välittää tietoa mahdollisimman totuudenmukaisesti. Juuri tämä tehtävä altistaa heidät kuitenkin jatkuville eettisille ristiriidoille. Yksi vaikeimmista kysymyksistä koskee toimittajien omaa sananvapautta: missä kulkee raja henkilökohtaisen ilmaisun ja ammatillisen roolin välillä aikana, jossa sosiaalinen media tekee jokaisesta puheenvuorosta välittömästi julkisen ja koko toimintaympäristö on läpikotaisin verkottunut.

”Journalismi lepää sen varassa, että sillä on yleisön luottamus. Luottamus nimenomaisesti siihen, että toimittajat pyrkivät kertomaan asioista uutisissa ja analyyseissä niin todenmukaisesti kuin mahdollista”, sanoo vuosikymmeniä toimittajana työskennellyt

Mari Manninen.

Manninen on pohtinut aihetta myös viime vuonna julkaistussa kirjassaan *Toimittaja kertoo niin totta kuin osaa* (Vastapaino 2025).

Tämä luottamus on helppo menettää, mutta sen uudelleenrakentaminen vaatii aikaa ja vaivaa.

Aihe nousi uudelleen esiin viime vuoden lokakuussa, kun *Helsingin Sanomien* toimituksessa käytiin sisäistä keskustelua toimittajien sosiaalisen median käytön rajoista. Toimittaja **Milla Palkoahon** Gazaa käsitellyt kirjoitus otettiin tarkasteluun niin sanotulla päätoimittajatunnilla, jossa päätoimittaja **Erja Yläjärvi** kertoi lehden päivittävän sosiaalisen median ohjeistustaan.

Toimittajakin on kansalainen

Mannisen mukaan kaikkea kannan ottamista, ta-
pahtuipa se sitten sosiaalisessa mediassa tai kadulla mielenosoituksessa, pitää peilata juuri suhteessa siihen luottamukseen, jonka varaan journalistin työ rakentuu.

”Toisaalta, toimittaja on kansalainen, joten hänellä on myös kansalaisoikeus mielensä ilmaisuun. Juuri tästähän niitä ristiriitoja aiheutuu.”

Jyväskylän yliopiston journalistiikan tutkijatohtorin **Margareta Salosen** mukaan toimittajien tilannetta tässä ristiriitojen ristiaallokossa voidaan tarkastella kolmella tasolla. Ensimmäinen on se, minkälaista sisäistä dialogia toimittaja käy ja mitä hän haluaa omassa sosiaalisessa mediassaan tuoda esille eli mitkä ovat hänelle henkilökohtaisesti tärkeitä asioita.

”Toinen on tämän keskustelun suhde journalismiin instituutiona. Toimittajien rooli demokratiamme rakentamisessa ja ylläpitämisessä on suuri. Tarvittaessa heidän täytyy pystyä ottamaan kantaa kiistanalaisiin asioihin.”

Kolmas puolestaan on se, miten toimittajan toiminta sosiaalisessa mediassa suhteutuu työnantajan linjauksiin.

”Tässä herää kysymys tasapainoilusta toimittajan oikeuksien ja toimituksesta tulevien velvollisuuksien

välillä. Itse peräänkuulutan tässä yksilön vapautta ja sitä, ettei toimittajan sananvapautta kavenneta ilman painavaa syytä.”

Mureneeko luottamus?

Tilannetta mutkistaa myös se, mihin aiheisiin toimittaja ottaa kantaa ja missä toimituksessa hän työskentelee.

”Jos toimittaja ottaa sosiaalisessa mediassa kantaa sellaisiin asioihin, jotka ovat esimerkiksi poliittisesti kiistanalaisia, ja hän kirjoittaa samoista asioista uutisia tai analyysejä, herää kysymys, meneekö toimittajalta yleisön silmissä luottamus”, Manninen sanoo.

Tämäkään pohdinta ei ole suorasukaista. Poliittisesti kiistanalaiset asiat kun tuppaavat muuttumaan politiikan ja yhteiskunnan mukana.

Voiko toimittaja nykyisessä ilmapiirissä ottaa sosiaalisessa mediassa kantaa vaikkapa ilmastonmuutokseen tai rasismiin ilman, että seurauksena on somemyrsky tai yleisön luottamuksen menetys?

Toimituksilla on Mannisen mukaan selkeät perusarvot, joihin ne ovat sitoutuneet. Sellaisia ovat esimerkiksi riippumattoman oikeuslaitoksen ja vapaan journalistisen median puolustaminen sekä syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus.

”Saako vaikkapa Pridessa marssia yhdenvertaisuuden puolesta? Ongelmallista on, että yhteiskunnassa on poliittisiakin voimia, jotka toimivat tuota syrjimättömyyttä vastaan ja selvästi kokevat esimerkiksi Priden jonkinlaisena ongelmana ja vastavoimana itselleen. Monen toimittajan on uutisoitava myös noista voimista. Söisikö täten Prideen osallistuminen uskottavuuden?”

Tarpeellinen vastavoima

Sosiaalisen median kannanottoihin liittyy lisäksi kysymys siitä, osaako yleisö erottaa toimittajan henkilökohtaiset näkemykset hänen uutistyöstään tai työnantajansa linjasta.

Tähänkään ei ole yhtä oikeaa vastausta: osa toimittajista, Mari Manninen mukaan lukien, luottaa yleisön erottelukykyyneen, kun taas toiset suhtautuvat siihen selvästi epäilevämmiin.

Manninen itse uskoo, että ammattitaitoisen toimittajan pitää pystyä erottamaan omat mielipiteensä uutistyössä käytettävästä aineistosta, kuten tutkimustuloksista, haastateltavien sanomisista tai muista lähteistä.

Margareta Salonen puolestaan katsoo, että osavien toimittajien henkilökohtaiset somekirjoitukset voivat parhaimmillaan olla myös tarpeellinen vastavoima alustoilla jo pitkään levinneelle mis- ja disinformaatiolle.

”Toimittajat ovat mielestäni hyvin perillä yhteiskunnallisista asioista, ja heillä on hyvä harkintakyky. Mietin, pitäisikö mediaorganisaatioiden luottaa

voimesta myös yleisöille. Samalla olisi käytävä...
ää k... ä arvoista, joille toimitustyö...
ent... arkiksi syrjintä ja yhte...
aisu... ät käytännön journalisti...
"T... ohdolla on mielestäni...
ää... tena on mielestäni...
aiston toiminut... kikyvästi toimit...
ämättä ja osallist... En ku...
api... Tavoit... na oli...
journali...
e. Nämä pitää... luottamusty...
1. Ne ovat osa...
eivät...

TOIMITTAJIEN ROOLI DEMOKRATIAMME RAKENTAMISESSA JA YLLÄPITÄMISESSÄ ON SUURI.

enemmän toimittajiin yksilöinä ja kuinka paljon suit-siminen oikeasti auttaisi. Varsinkin, kun puhutaan ihmisistä, joilla on tietoa sekä osaamista kertoa ajatuksistaan faktapohjaisesti”, Salonen sanoo.

Tarvitaan avointa arvokeskustelua

Manninen korostaa, että jokaisen toimituksen on määriteltävä itse rajansa sananvapauden ja journalistisen roolin välillä ja viestittävä näistä linjauksista avoimesti myös yleisölle. Samalla olisi käytävä näkyvää keskustelua niistä arvoista, joille toimitustyö rakentuu: mitä esimerkiksi syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus merkitsevät käytännön journalismin tasolla.

”Toimituksen johdolla on mielestäni oikeus jossain määrin rajata, miten näkyvästi toimittaja on seuraamistaan asioista mieltä. En kuitenkaan tiedä, missä tämä raja kulkee. Nämä pitää käydä toimituksissa läpi avoimesti. Ne ovat osa luottamustyötämme.”

Salonen muistuttaa, että Journalistin ohjeet

koskevat nimenomaan JSN:ään sitoutuneiden toimitusten journalistisia sisältöjä kaikissa julkaisukanavissa, eivät yksittäisen toimittajan henkilökohtaisia somepäivityksiä. Hän on toiminut Julkisen sanan neuvostossa kuusi vuotta ja osallistui myös nykyisten ohjeiden päivitykseen. Tavoitteena oli muotoilla linjaukset niin, etteivät ne sitoudu mihinkään yksittäiseen teknologiaan.

”Mehän emme tiedä, millaista teknologia on edes viiden vuoden kuluttua. Sen takia ohjeisiin on kirjattu, että toimitus on vastuussa kaikesta sisällöstään riippumatta siitä, miten tai millä teknologialla se on tuotettu.”

Tästäkin näkökulmasta olisi pelkästään perusteltua, että toimitukset toisivat sosiaalista mediaa koskevat linjauksensa avoimesti yleisön tietoon. ●

Juttua varten on haastateltu myös Tampereen yliopiston journalistiikan professoria Laura Ahvaa.

Onko lehdistä tulossa kierrätyskeskuksia?

OTAVAMEDIAN julkaisemassa *Vivassa* ilmestyi viime syyskuussa erinomainen matkailujuttu otsikolla ”Napolin hurmaava naapurusto”. Teksti ja kuvat ovat freelancetoimittaja **Sanna Walleniuksen** käsialaa. Juttu saattoi olla ilmestyessään entuudestaan tuttu myös *Annan* tilaajille, koska se ilmestyi vuotta aiemmin myös *Annassa* otsikolla ”Löytöretkiä Napolin kupeessa.”

Huonoumuisempi lukija ei välttämättä huomannut jutussa mitään erikoista, eikä välttämättä kukaan mukaan, koska *Vivan* taitosta oli unohtunut merkintä aiemmasta julkaisusta. Talon ohjeistuksen mukaan sellainen pitäisi aina olla jutun yhteydessä.

Päätoimittaja **Saija Hakoniemi** kertoo, että Otavamedia tosiaan kierrättää juttuja, mutta ei ”brändin ytimeen liittyviä artikkeleita”, kuten ihmisjuttuja ja ikään tymiseen liittyviä ilmiöartikkeleita. *Vivan* syyskuun numerossa oli kaksi muutakin kierrätettyä juttua, kuten kahdessa uusimassakin numerossa.

”Joitain juttuja kierrättämällä voidaan pitää pienilevikkisiä erikoislehtiä hengissä”, Hakoniemi kertoo sähköpostitse.

JUTTUJEN kierrätys on mediataloille arkipäivää. Konsernin sisäiset juttuvaihdot, verkkojuttujen julkaisu myöhemmin printissä ja vanhojen juttujen uudelleenjulkaisu ovat esimerkkejä juttujen kierrätyksestä.

On toki aste-eroja siinä, koko-aako uutistoimitus viikon aikana julkaistuista verkkojutuista viikonlopun printtilehden, julkaiseeko maakuntamedia naapurikunnan *Matin* ja Majjan viimekesäisen remonttitarinan vai paikka-aako aikakauslehti tarjontansa puutteita toisessa lehdessä aiemmin julkaistuilla jutuilla.

Kierrätysmääriä ei ole selvitetty, mutta aihetta olisi. Kuvaavaa on, että kaikki tätä kirjoitusta varten haastatellut kertoivat auliisti kilpailijoiden harjoittamasta kierrätyksestä ja vastaavasti pitivät omaa kierrätystään vähäpätöisenä ja perusteltuna.

FREELANCERILLE jokainen kierrätetty juttu on tulomenetyks. Kirjoittajalta, valokuvaajalta tai kuvittajalta jää keikka tilaamatta ja palkkio saamatta, kun toimitus kaivaa arkistostaan vanhan jutun julkaistavaksi.

Freelancer ei hyödy uudelleenjulkaistusta muuten-

kaan, koska mediatalojen sopimukset antavat rajoittamat oikeudet julkaista sisältöjä uudelleen ilman erillistä korvausta. Kierrätysjutun päivittämisen aiheuttamasta lisätyöstä saa sentään erillisen korvauksen.

Mediataloille kierrätys on strateginen valinta, yksi uusi keino selvittää talousongelmista, joita levikin, ilmoitustulojen ja lukijamäärien jatkuva lasku ovat aiheuttaneet. Uusia säästökeinoja on pakko keksiä, kun vakituiset työntekijät on varsinkin aikakauslehtien toimituksista karsittu minimiin ja freelancebudjetit höylätty nälkäräjälle.

JUTTUJEN kierrättäminen ei kuitenkaan ratkaise mediatalojen talousongelmia, vaan se voi aiheuttaa niitä lisää. Ennen pitkää kierrätyksestä jää kiinni, ja se näkyy nopeasti lukijan luottamusta lehteen ja vauhdittaa tilaajakatoa. Kiinnijäämisen pelossa mediatalot tutkivat tarkasti, miten paljon eri lehdistä on päällekkäisiä tilaajia. On uskomatonta, että joku excel-taituri mediatalon kulmahuoneessa seuloa lehden tilaajarekisteriä kierrätyksestä kiinnijäämisen pelko mielessään.

Jos päällekkäisiä tilaajia on vähän, kierrätyksestä ”kiinnijäämisen riski pienenee”, kuten eräs ison mediatalon johtotehtävissä toimiva henkilö asian osuvasti ilmaisi. Hän ei halunnut keskustella aiheesta nimellään, mutta vahvistaa, että juttujen kierrättäminen on tiedettyä yleisempää.

PAINETUN lehden ainoa mahdollinen selviytymiskeino on se, että lehden tekijät mieltävät sen luksustuotteeksi, eivät kierrätyskeskukseksi.

Toimitukset ovat vaikeiden vuosien aikana varmasti kääntäneet kaikki mahdolliset kivet, kannot ja ojanpohjat kurssin kääntämiseksi, mutta toivottua käännettä ei ole näkynyt.

Silti kierrättäminen on huono ja lyhytnäköinen selviytymiskeino. Kirjailija **Kari Haakana** kiteytti kierrättämisen ongelman osuvasti Facebook-postauksessaan 10. helmikuuta. Häntä närästi, että *HS* julkaisi (ilmeisesti vahingossa) saman kirjajutun helmikuun *Kuukausliitteessä* ja päivälehdessä kulttuuriosastolla 9. helmikuuta.

”Varmaan tälle on hyvät perusteet, mutta tilaajana tunnen itseni hieman kusetetuksi.” ●

*”Freelancerille
jokainen
kierrätetty juttu
on tulonmenetys.”*

TIEDEKUVITTAJA TEKEE YKSIN- KERTAISTA JA KAUNISTA

Biokemisti ja kuvittaja Sole Lätti tekee tieteestä ja tiedosta selkeästi ymmärrettäviä kuvia ja infografikkaa. Hyvä kuvitus auttaa erottamaan oleellisen asian yksityiskohtien valtavasta joukosta.

TEKSTI ARJA-LEENA PAAVOLA

KUVAT PEKKA HOLMSTRÖM KUVITUKSET SOLE LÄTTI

Kliinistä biokemiaa opiskellut **Sole Lätti** valmistui 1990-luvulla maisteriksi ja aloitti sen jälkeen työt väitöskirjatutkijana. Hän ei kuitenkaan ollut varma, olisiko tutkijaksi ryhtyminen sittenkään oikea uravalinta.

– Käsillä tekeminen ja piirtäminen on aina ollut minulle tärkeää. Huomasinkin, että omimmilta jutuilta tuntuivat ne, joissa sain yhdistää visuaalisuuden labratyöhön ja esimerkiksi piirtää soluja mikroskooppista tai käsitellä julkaisukuvia, Lätti kertoo.

Samoihin aikoihin tuli laajempaan käyttöön ensimmäinen kunnollinen kuvankäsittelyohjelma, Photoshop.

– Halusin tehdä työtä, jossa voin yhdistää tieteen ja visuaalisuuden. Siitä keksin oppikirjat ja visuaalisen tiedeviestinnän. Suoritin kolme vuotta sivuaineopintoja Taideteollisessa korkeakoulussa. Taideopintojen myötä sain lisää varmuutta kuvan tekemiseen.

Lätti on Suomen harvoja ammattimaisia tiede-

kuvittajia. Hänen kuvituksiaan käytetään muun muassa oppimateriaaleissa, esitteissä, ammattilehdissä ja tieteellisissä julkaisuissa. Asiakkaiden joukossa on esimerkiksi useita kustantamoita, Lääkäriliitto, Helsingin yliopisto ja Onnettomuustutkintakeskus.

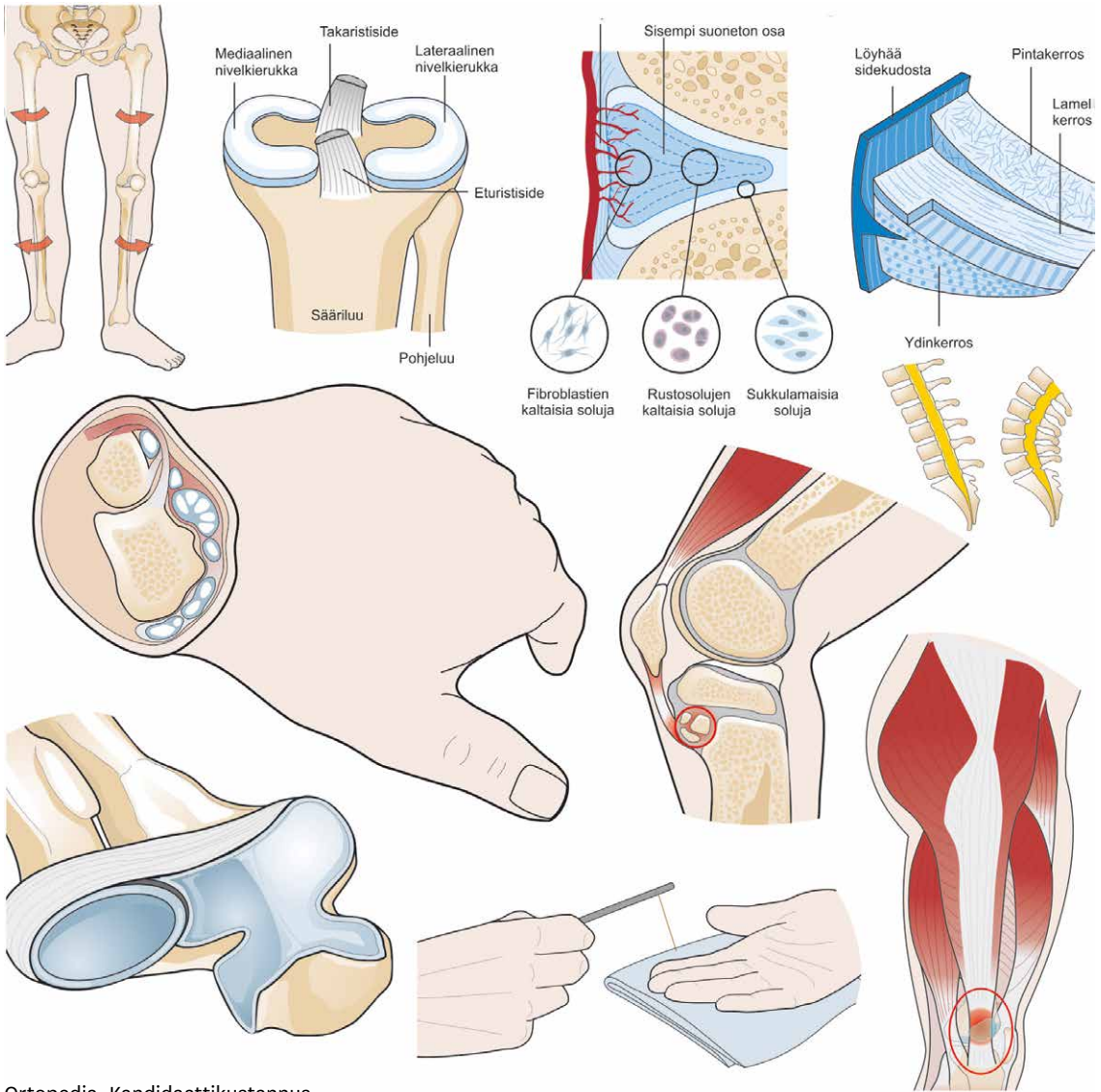
Tiedekuvituksessa tärkeitä kriteereitä ovat selkeys, objektiivisuus sekä tietty persoonattomuus. Painopiste on informaatiossa, joten luovuutta on käytettävä säästeliäästi. Uskottavuuden vuoksi kuvituksesta on jätettävä liiallinen taiteellisuus pois.

Esimerkiksi oppikirjoissa kuvien avulla voi vetää yhteen asioita ja esittää laajoja kokonaisuuksia.

– Piirroskuvan etu valokuvaan nähden on se, että tietomäärän hallitseminen on helpompaa ja voi vaikuttaa siihen, mitä näyttää ja jättää näyttämättä. Tällä on merkitystä esimerkiksi lääketieteellisissä kuvissa. Piirros etäännyttää, auttaa keskittymään oleelliseen ja on ratkaisuna neutraalimpi kuin potilaskuva.

Aksolin tupp
Aksonin päte
Lih

Ortopedia, Kandidaattikustannus.

Selkeitä ja täsmällisiä kuvia

Oppikirjoihin ja tiedejulkaisuihin tarkoitettujen kuvien täytyy olla visuaalisesti selkeitä ja tieteellisesti täsmällisiä. Yleensä kuvat käyvät läpi aikamoisen mankelin, ja on tavallista, että kuva vaatii useampia versioita, kommentointeja ja korjauksia prosessin varrella. Niiden myötä sisältö jalostuu sekä visuaalisesti että tiedollisesti. Joskus polku voi olla erityisen monipolvinen. Erästä sydänkuva varten Lähti kävi seuraamassa sydämen ohitusleikkausta. Aiheen syvällisen ymmärtämisen kannalta se oli tarpeen.

Lähti on esimerkiksi tehnyt biologian oppikirjoihin kuvituksia, joissa havainnollistetaan vaikkapa puutiäisen kehitystä tai typen kiertoa. Koulukirjojen kohdalla opetussuunnitelmat säätelevät kulloinkin

opetettavat asiat ja työlle on tarkat raamit. Oppikirjan tekemiseen osallistuu joukko ammattilaisia, jotka tarkastavat kuvien oikeellisuuden ennen niiden hyväksymistä.

Usein kuva selittää asiat paremmin kuin pelkkä teksti. Esimerkiksi anatomisia perusrakenteita, kuten selkärangan rakennetta, olisi hankala selittää pelkän tekstin avulla.

– Yksi hyvä esimerkki piirroksen ja kuvan voimasta oppimisessa ovat yliopiston biotieteiden laitoksen mikroskooppikurssit. Kurseilla on ollut tapana opettaa opiskelijoita havainnoimaan piirtämällä mikroskoopissa näkemäänsä, kuten soluja ja niissä tapahtuvia muutoksia. Monenlaiset infograafin tyylliset kaaviot, joissa verrataan vaikkapa kokoa tai määrää,

aukeavat katsojalle nopealla vilkaisulla, kun taas teksti vaatisi enemmän selitystä.

– Tietokuvissa kuvilla ja tekstillä on erityisen läheinen suhde. Hyvä tietokuva on ymmärrettävissä mahdollisimman vähäisellä tekstimäärällä. Mutta epäilen, pystyykö tietokuva olemaan koskaan täysin vapaa tekstistä. Ehkei se ole edes tavoittelemisen arvoista, vaan pyrkimys on tekstin ja kuvan hyvään yhteistoimintaan, Lätti pohtii.

Selkokuvituksiin tietoa kohtuullisesti

Lätti on tehnyt myös selkokuvituksia esimerkiksi kirjoihin. Se vaatii erilaista lähestymistapaa: lukijakuntaan kuuluu muun muassa oppimis- ja lukivaikeuksista kärsiviä tai muunkielisiä. Väriäön poikkeamat sekä joitakin muita rajoitteita on lisäksi otettava huomioon, joten kuvien värien täytyy erottua selkeästi toisistaan. Lisäksi lukijoiden perustietämys vaihtelee suuresti, ja silti kuvituksen tulisi sopia kaikille.

– Selkokuvituksessa yhden kuvan sisältämän tietomäärän täytyy olla kohtuullinen. Kuvia voi olla useita, mutta niiden täytyy kuljettaa asiaa eteenpäin sopivina annoksina. Paljon yksityiskohtia tai useita erillisiä tapahtumia sisältävät kuvat eivät sovi tähän tarkoitukseen. Selkokirjoissa kuvat saavat taitossa enemmän tilaa ja niiden ympärille on hyvä jättää väljyyttä.

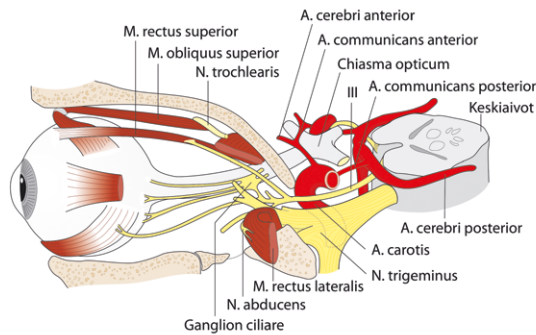
Lätti tekee suurimman osan kuvituksistaan vektorigrafiikalla, jota tosin saatetaan pitää hieman tylsänä menetelmänä. Etuna on kuitenkin sen helppo muokattavuus. Lisäksi vektorikuvaa voi suurentaa ja pienentää niin, ettei kuvan laatu kärsi.

– Vektorigrafiikalla tehdyt havainnekuvat sopivat mainiosti juuri selkokuvitukseen: kuvat ovat yksinkertaistettuja havaintoja ympäristöstä. Niiden ei ole tarkoitus kuvata valokuvan tarkasti maailmaa kaikkine nippeleineen, vaan keskittyä oleelliseen.

Kuvat kaikkien ulottuvilla

Kuvamäärä ympärillämme on lisääntynyt valtavasti. Tiede on perinteisesti perustunut kirjoitettuun muotoon. Toisaalta luonnontieteissä vielä 1800-luvulla biologien oli osattava tehdä kuvia, ja farmasian opintoihin kuului 1950-luvulle asti lääkekasvien tunnistuskuvien piirtäminen. Nykyään tieteentekijät eivät enää ajattele, että kuvallinen esittäminen olisi heille samalla tavalla keskeinen taito.

– Tekniikka on kuitenkin mahdollistanut kuvan tekemisen kaikille. Esimerkiksi tutkijoille on markkinoilla ohjelma, jossa he voivat kuvakkeita yhdistelmällä tuottaa helposti omia kuviaan. Myös tekoäly tulee helpottamaan kuvan tekoa. Tosin voi olla, että samasta lähteestä ammennetut kuvat alkavat muistuttaa toisiaan liikaa. Tämä puolestaan voi johtaa räätälöityjen kuvien kysynnän kasvuun, Lätti pohtii.

Silmätautioppi, Kandidaattikustannus.

ERÄSTÄ SYDÄNKUVAA VARTEN LÄTTI KÄVI SEURAAMASSA SYDÄMEN OHITUS- LEIKKAUSTA.

Tekoäly tulee olemaan kuvien kohdalla yksi työkalu muiden joukossa.

– Toistaiseksi on vaikea sanoa, kuinka mielekästä sen käyttö olisi. Tekoälyn tekemän kehnon kuvan korjailu kuulostaa ihan yhtä tylsältä kuin kaiken muunkin jälkipyykin siivoilu. Tällä hetkellä tekoälyn käytössä on paljon rajoitteita ja avoimia kysymyksiä. Osa kuvien tilaajista ei edes ota vastaan tekoälyllä luotuja kuvia.

Todennäköisesti jo lähitulevaisuudessa liikkuvan kuvan käyttö lisääntyy. Lähtökohdaksi animaatioihin tarvitaan hyviä vektoripohjia.

– Animaatiosta olen innoissani! Näen siinä mahdollisuuden yhteistyöhön, sillä mitä erikoistuneempaa kuvan tekeminen on, sitä enemmän tarvitaan erilaisia ammattilaisia, kuten animaattoreita, kuvaajia, kuvankäsittelijöitä ja dokumentaristeja.

– Vaikka työvälineet muuttuisivat, toivoisin omalla kohdallani hyötyväni eniten immateriaalisista työkaluista. Tällä tarkoitan vuosien varrella kerättyä kokemusta kuvien parissa ja verkostoissani, Lätti toteaa. ●

Vastuun kantaminen kiinnostaa

Satu Mellanen palkittiin ansiomerkillä Journalistiliiton syyskokouksessa. Tunnustus pitkästä järjestötyöstä tuli vastikään eläkkeelle jääneelle toimittajalle täytenä yllätyksenä.

Mikä merkitys tunnustuksella sinulle on?

Kun liiton valtuuston illallisilla on jaettu ansiomerkkejä ja kerrottu perusteista, olen ajatellut, että ”tuohon vain harva kykenee”. Olen kuulunut Journalistiliittoon vain 20 vuotta, ja olin asennoitunut, ettei siinä ajassa ehdi tehdä tarpeeksi. Sydäntä lämmitää se, että kyse on kollegojen anomasta arvostuksen osoituksesta. Se kertoo, että sillä mitä olen tehnyt, on ollut merkitystä.

Mikä sai sinut aikanaan kiinnostumaan järjestötyöstä?

Helsingin yliopistossa menin heti ensimmäisenä opintovuonna mukaan ainejärjestön hallitukseen. Ajattelen edelleen, että jonkun pitää toimia ja kantaa vastuuta.

Miksi?

Työelämässä mikään asia ei edisty, jos ei olla valmiita toimimaan muutoksen eteen. Edut, joita nykyään pidetään itsestäänselvyyksinä, kuten viisipäiväinen työviikko, lomat tai ylityökorvaukset, ovat aikanaan vaatineet taisteluita. Mielestäni liittoon kuuluminen on palvelus tuleville sukupolville: vain niin kauan kuin on riittävästi liittoihin kuuluvia ihmisiä, meillä on mahdollisuus oikeudenmukaiseen työelämään myös tulevaisuudessa.

Olet korostanut järjestäytymisen merkitystä.

Miksi se on mielestäsi välttämätöntä?

Jos meillä ei olisi joukkovoimaa, pahimmassa tapauksessa työnantaja sanelisi ehdot.

Liittoon kuuluminen on kaiken perusta. Se tarkoittaa, ettei tuijoteta vain omaa napaa, vaan muutkin ihmiset, yhteisö, merkitsevät. Minulle ay-liike tarkoittaa ihmisoikeusliikettä, se puolustaa sananvapautta ja oikeutta. Enkä esitä olevani mikään pyyteeton hyväntehtijä – järjestötyön kautta olen saanut elämäni uusia ihmisiä, runsaasti mielenkiintoisia kokemuksia, pääsyt kiinnostaville reissuille ja koulututtanut paljon.

Eläkkeelle siirtyminen on monelle selkeä käännekohta. Sinulle se ei ole tarkoittanut vetäytymistä, vaan olet jatkanut aktiivisesti esimerkiksi Aikakauslehdentoimittajain Säätiön puheenjohtajana.

Toiminta ay-liikkeessä on työntekijöille tarkoitettua toimintaa. Muutos on aika raaka, kun jää samaan aikaan pois sekä töistä että järjestötoiminnasta. Kyllä siihen piti itseään oikein psyykka etukäteen. Ajattelin, että jatkossa katselen, kun muut tekevät, mutta kun kyseltiin mukaan Seniorijournalistien klubitoimikuntaan, lähdin ehdolle ja tulin juuri valituksi. ●

TIIU POHJOLAINEN

HUOPAAJA

OSA 26: ”Toimitus ilman toimittajia”

T.I.T. ON KONSEPTI, JOKA TUO TEHOKKUUTTA JOURNALISMIIN. TÄMÄ VALLANKUMOUKSELLINEN UUDEN AJAN SÄÄSTÖMALLI SIIRTÄÄ KUSTANNUKSIA TOIMITUSTEN ULKOPUOLELLE.

KEVYT ORGANISAATIO. Enää päätoimittajan ei tarvitse katsella toimituspalavereissa kovapalkkaisia tyhjäntoimittajia. Nyt muutaman hengen virtaviivainen organisaatio hallinnoi lehdentekoprosessia tehokkaasti ja pitää langat käsissään.

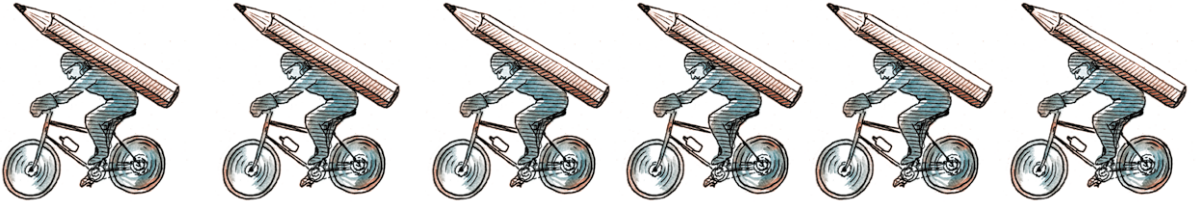

TOIMITUKSEN JUTTUMEKLARIT.

Uusi tulevaisuuden toimitus on kuin minikokoinen pörssin hermokeskus. Meklaritoimittajat ovat välittäjiä ostajan ja myyjän välillä. MT:t ottavat vastaan juttutarjouksia freelancereilta ja pyrkivät työnantajan kannalta hyvin diileihin ja halvempiin juttukustannuksiin.

WOLT-JOURNALISTIT. Koska artikkelit tilataan jatkossa toimituksen ulkopuolelta, yhteistyökumppanifreelancerit (ent. toimittajat) saavat vapauden itsenäistyä yrittäjiksi – aivan kuten Wolt-lähettiläskumppanit ovat tehneet.

AI-LUOKAN TOIMITTAJA. On vain ajan kysymys, kun tekoäly tekee myös lukijatutkimukset ja toteuttaa tehokkaammin lukijoiden toiveita. On tuhlausta tuottaa lukijoille parempaa kuin mitä he osaavat odottaa. Miksi ihmeessä tarjota gurmeeta, kun vähempikin tuottaa voittoa omistajille.

VISUAALISUUS. Visuaalisuus on edelleen tärkeää. Kerran suunniteltua lehtikonseptia toteutetaan tehokkaimmin tekoälydeskeissä, joissa lehden ulkoasu syntyy ilman kalliita visualisteja. Valokuvaajat ja muut kuvantekijät tuottavat raakamateriaalia, jota tekoäly käyttää luomistyössään. Kallista ihmisen tuottamaa luovuutta on syytä säännöstellä ankarasti.

VALMIINA TULEVAAN.

TIT-malli on valmistautumista siihen, että toimittajat voivat tulevaisuudessa keskittyä sellaisiin toimiin, joissa ihminen on parhaimmillaan – vaikkapa vanhustenhoitoon.

